

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
EVROPSKÉ UNIE
PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI A
BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 4.3.2015
JOIN(2015) 6 final

SPOLEČNÝ KONZULTAČNÍ DOKUMENT

Na cestě k nové evropské politice sousedství

I. Úvod. Zvláštní vztah

Pokud jde o zahraniční politiku, potřebujeme Evropu, která bude silnější. Musíme zintenzívnit procesy spolupráce, přidružení a partnerství se zeměmi v našem sousedství, aby se dále posílily naše hospodářské a politické vazby.

Smlouva o Evropské unii v čl. 8 odst. 1 stanoví, že „*Unie rozvíjí se zeměmi ve svém sousedství výsadní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů, založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy spočívajícími na spolupráci.*“.

Evropská politika sousedství (EPS) byla navržena v roce 2003 (sdělení „Širší Evropa“¹) k rozvoji užších vztahů mezi EU a jejími sousedními zeměmi, včetně možnosti pro užší hospodářskou integraci s EU a perspektivy lepšího přístupu na vnitřní trh EU. Plán byl, že by integrace měla být postupná, prostřednictvím provádění ambiciózních politických, hospodářských a institucionálních reforem, a závazku ke společným hodnotám.

V posledních deseti letech došlo v sousedních zemích k důležitému politickému vývoji. Dnešní sousedství je méně stabilní než před deseti lety. Například na východě způsobuje stále agresivnější zahraniční politika Ruska rostoucí problémy v řadě zemí Východního partnerství, počínaje krizí v Gruzii v roce 2008 až ke stále probíhajícímu konfliktu na Ukrajině, což má rovněž za následek prohlubující se rozpory mezi Ruskem a EU. Na jihu je Sýrie od roku 2011 postižena občanskou válkou, která má vážný dopad na sousední země. Zemí, v níž dochází ke konfliktům, je v současnosti i Libye. Složitou politickou změnou prošel během posledních tří let Egypt. I přes značné úsilí je mírový proces na Blízkém východě dosud zablokován a několikrát zde propukly projevy nepřátelství, mimo jiné v roce 2014 v pásmu Gazy. Tyto události vedou k nárůstu problémů, s nimiž se potýká jak EU, tak její partneři, ke zhoršujícím se ekonomickým a sociálním tlakům, nelegální migraci a proudům uprchlíků, bezpečnostním hrozbám a také ke vzniku různých ambicí.

EPS prodělala v průběhu tohoto období vývoj: byla posílena složka regionální, když byla v rámci barcelonského procesu v roce 2008 vytvořena Unie pro Středomoří a v roce 2009 Východní partnerství. Výrazně se též naplnil obsah politiky. Sousední země mají nyní perspektivu prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu, jakož i partnerství v oblasti mobility či bezvízového režimu. Některé z nich již byly uzavřeny. Kromě toho byla EPS v roce 2011 přezkoumána s cílem reagovat na události arabského jara, během něhož přispěla lidová povstání a z nich vyplývající důsledky k určitému pokroku, například v Tunisku, ale také k větší nestabilitě a politickému napětí. Přechody se svou povahou velmi lišily v závislosti na dané zemi.

EPS nebyla vždy s to nabídnout na tento nedávný vývoj ani na měnící se ambice našich partnerů adekvátní reakci. Proto nebyly plně zohledněny ani zájmy EU.

Mezi jednotlivými partnery se projevíly narůstající rozdíly, pokud jde o míru spolupráce s EU obecně, jakož i ve vztahu k jednotlivým odvětvím politik. EPS v některých ohledech rozšířila vliv EU, ale v řadě oblastí program reforem stagnuje, částečně v důsledku protichůdných zájmů, částečně proto, že ne všichni partneři mají podle všeho stejný zájem o zvláštní partnerství s EU podle vzoru pluralismu a integrace. EU v posledních letech také prošla výraznou hospodářskou krizí, která měla nevyhnutelný dopad i na naše sousedy.

Politické a hospodářské reformy mají na společnosti a ekonomiky hluboký dopad, jak prokázala vlastní zkušenost EU. Partneři posuzují výhody v dlouhodobém horizontu, ale také náklady, které vzniknou krátkodobě v důsledku jejich vztahů s EU v rámci evropské politiky sousedství.

¹ KOM(2003) 104 v konečném znění ze dne 11. 3.2003.

² COM(2011) 303 ze dne 25.5.2011.

Strategická orientace našich sousedů určuje, do jaké míry si přejí spolupracovat s různými aktéry, včetně EU. Někteří partneři se rozhodli pro cestu užšího přidružení k EU a EU je připravena s těmito zeměmi prohloubit své vztahy. Jiní preferují odlišnou cestu. EU tato svrchovaná rozhodnutí respektuje a je připravena hledat s partnery jiné formy spolupráce.

Vzhledem ke všem těmto skutečnostem je zřejmé, že je zapotřebí přezkoumat předpoklady, na kterých je politika založena, jakož i oblast působnosti a způsob, jak by měly být použity její nástroje, včetně otázky, jak různá odvětví politik mohou lépe přispět ke spolupráci, aby se zajistily vazby mezi vnitřními a vnějšími prioritami. Účelem tohoto přezkumu je zajistit, aby EPS v budoucnu účinněji podporovala vytváření prostoru sdílené stability, bezpečnosti a prosperity s našimi partnery. Také musí prozkoumat, zda „zvláštní vztah“ dosahuje plného potenciálu a co lze učinit pro jeho posílení v zájmu jak EU, tak jejích partnerů.

Je zapotřebí přesnější analýza zájmů EU i jejích partnerů, aby mohla EPS lépe sloužit svému účelu. Na jedné straně je nezbytné konzultovat s partnery jejich zájmy a ambice, pokud jde o toto partnerství. Na druhé straně musí EU jasněji definovat své vlastní cíle a zájmy, a přitom prosazovat hodnoty, na nichž je založena.

Přezkum by měl řešit požadavky partnerů s velmi rozdílnými úrovněmi ambicí. V případě, že existuje plná angažovanost a závazek k integraci, měl by tento přezkum prověřit, jak bychom mohli partnerství rozvinout a prohloubit. EU je nadále odhodlána zajistit, aby se plně realizoval potenciál každého partnerství, na základě dosavadních úspěchů.

Pokud partneři projeví menší angažovanost, případně vůbec žádnou, měl by přezkum EPS posoudit, jaké pro to měli důvody, a prozkoumat, co bude lépe odpovídat očekávání na obou stranách. Bude možná zapotřebí těsněji zapojit některé partnery, kteří se v současné době ocitají mimo sféru sousedství. Dlužno také zvážit, jak by EU měla nejlépe řešit krize a situace konfliktů, včetně těch dlouhotrvajících, a to při zohlednění zdrojů vlivu a tlaku na naše partnery, které utvářejí jejich politické postoje, včetně postojů k EU.

V tomto ohledu musí být účinná EPS úzce začleněna do celkového rámce zahraniční politiky EU s komplexním přístupem využívajícím veškeré nástroje EU i členských států.

Právě v této situaci předseda Juncker rozhodl, že bude EPS přezkoumána během prvního roku funkčního období nové Komise. K přezkumu vyzývají i členské státy EU a již učinily návrhy. Partnerské země vyjádřily potřebu politiku přehodnotit; stejný názor vyjádřily i externí zúčastněné strany, včetně organizací občanské společnosti a organizací sociálních partnerů.

Současně Komise zlepšuje politiku rozšíření, která zůstává od EPS oddělena. Předseda Juncker v této souvislosti ve svých politických směrech uvedl, že v příštích pěti letech k dalšímu rozšíření nedojde.

Cílem tohoto dokumentu je stanovit rámec pro debatu s cílem důkladně přezkoumat EPS. V oddíle II uvádíme některá předběžná zjištění, pokud jde o poznatky dosud získané v rámci EPS. V oddíle III přistupujeme k vypracování některých navrhovaných prvních kroků na cestě k posílení partnerství a vymezujeme řadu klíčových otázek pro jednání s klíčovými partnery a zúčastněnými stranami. V oddíle IV podáváme přehled dalších kroků, pokud jde o strukturování veřejné konzultace. Výsledky konzultace budou využity v dalším sdělení na podzim roku 2015, které stanoví konkrétní návrhy pro budoucí směřování EPS.

II. Vyvozené závěry a otázky ohledně budoucího směřování EPS

Tento oddíl čerpá z desetileté zkušenosti provádění politiky, jak se odráží v pravidelných a častých kontaktech s členskými státy EU a partnerskými zeměmi EPS, a ze současného období neformálních konzultací, do nichž se jich řada z nich zapojila.

Od roku 2004 zajišťuje EPS rámec pro vztahy EU se sousedními zeměmi a umožňuje členským státům EU dosáhnout konsensu ohledně větší spolupráce se sousedy na východě i na jihu.

Vztahy EU se sousedními zeměmi se prostřednictvím EPS značně prohloubily, a to v důsledku jasných závazků stanovených oběma stranami v akčních plánech EPS. EPS nabídla způsob jak zohlednit požadavek partnerů o větší spolupráci s Unií. Po 10 letech nabyla partnerství se sousedními zeměmi v rámci záležitostí EU mnohem větší viditelnost; EU je pro většinu partnerských zemí hlavním obchodním partnerem; toky cestujících a migrantů mezi zeměmi EPS a EU neustále rostou. EU využívá EPS k podpoře a každoročnímu hodnocení reformního úsilí každé země, zejména pokud jde o otázky správy věcí veřejných, na základě akčních plánů dohodnutých s jednotlivými partnery.

Byly však zjištěny i některé nedostatky.

Někteří partneři aktivně usilují o těsnější integraci s EU. Ostatní ale, minimálně v současné době, tato integrace s EU neláká a zpochybňují některé z předpokladů, na nichž byla EPS vybudována.

I když je pojem diferenciací přítomen od začátku, jednotlivým zemím připadá, že jejich konkrétní ambice nejsou vždy náležitě zohledněny. Skutečnost, že chybí pocit sdílené odpovědnosti, brání tomu, aby u politiky došlo k naplnění jejího potenciálu.

Přístup „více za více“ zdůrazňuje závazek EU k jejím základním hodnotám, ale ne vždy přispívá k atmosféře rovného partnerství a ne vždy byl úspěšný, pokud jde o stimulaci dalších reforem v partnerských zemích.

Otázky vznesené v tomto sdělení mají prozkoumat, jak z EPS učinit efektivnější nástroj k prosazování zájmů EU a jejích partnerů a příznivější rámec pro rozvoj komplexnějšího partnerství, v němž budou lépe zohledněna očekávání obou stran.

- Význam budování **hlubších vztahů** s partnery EU není zpochybňován.

Měla by být EPS zachována? Měl by jednotný rámec nadále zahrnovat východ i jih?

- Současný rámec EPS zahrnuje **16 sousedních zemí**. Mnoho úkolů, které musí EU řešit společně se svými sousedy, však nelze odpovídajícím způsobem řešit bez zohlednění **sousedů těchto sousedních zemí** či, v některých případech, bez spolupráce s nimi.

Měla by být zachována stávající geografická oblast působnosti? Měla by EPS umožňovat flexibilnější způsoby práce se sousedy sousedů? Jak může EU prostřednictvím EPS podporovat své sousedy v jejich kontaktech s jejich sousedy? Co lze zlepšit, aby se zvýšil soulad mezi EPS a vztahy EU s Ruskem, s partnery ve Střední Asii nebo v Africe, zejména v oblasti Sahelu a Afrického rohu, a se zeměmi Perského zálivu?

- EPS je sice řízena orgány EU, ale větší zapojení členských států by mohlo přinést lepší výsledky.

Jak by mohl komplexnější přístup s aktivnějším zapojením členských států dát politice větší váhu? Upřednostňovali by partneři větší odpovědnost za společné vytváření této politiky?

- EPS **rozvíjí a uplatňuje nástroje pro užší politické přidružení a hospodářskou integraci partnerů, kteří o tento cíl usilují**, včetně rozsáhlých dohod, jako jsou dohody o přidružení a prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu.

Jsou dohody o přidružení a prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu správným cílem pro všechny nebo by měly být rozvinuty individualizovanější alternativy, které by zohlednily různé zájmy a ambice některých partnerů?

- **Akční plány EPS** tvoří rámec pro rozvoj vztahů mezi EU a většinou partnerů EPS.

Jsou akční plány EPS tím správným nástrojem k prohloubení našeho partnerství? Jsou pro některé partnery příliš široké? Měla by EU a partneři prospěch z užšího zaměření a většího upřesnění priorit?

- **Zprávy o pokroku v rámci EPS** pomohly EU pečlivě sledovat pokrok se všemi partnery EPS, kteří mají akční plány, na pozadí společně dohodnutých cílů stanovených v těchto plánech.

Je tento přístup vhodný pro všechny partnery? Skýtá přidanou hodnotu pro vztahy EU s každým z jejích partnerů? Posloužil by zájmům EU a/nebo partnerů nějaký jednodušší mechanismus podávání zpráv? Mělo by být podávání zpráv upraveno podle úrovně zapojení příslušných partnerů EPS? Jak můžeme lépe informovat o klíčových prvcích?

- EPS skýtá **rámec pro odvětvovou spolupráci** v široké škále oblastí (včetně energetiky, dopravy, zemědělství a rozvoje venkova, spravedlnosti a vnitřních věcí, celní spolupráce, zdanění, životního prostředí, zvládání katastrof, výzkumu a inovací, vzdělávání, mladých lidí, kultury, zdraví, atd.).

Mohou být partnerství konkrétněji zaměřena na společné zájmy, aby se zvýšila odpovědnost na obou stranách? Jak by měla evropská politika sousedství zohlednit diferenci, kterou by to předpokládalo? Jsou zapotřebí nové prvky na podporu prohloubení spolupráce v této či jiných oblastech?

- Procesy **uvolnění vízového režimu** a zjednodušení postupů vydávání víz usnadnily cestování a posílily reformy; partnerství v oblasti mobility podpořila kontakty, prostřednictvím programů na podporu těchto procesů.

Jaká další práce je zapotřebí v této oblasti, kterou všichni partneři EPS považují za klíčovou? Jak může EPS dále podpořit řízení migrace a zajistit lepší využití výhod mobility?

- EU se snaží podporovat **prosperitu** na svých hranicích. Prosperitu v partnerských zemích negativně ovlivňují strukturální slabiny, jako jsou problémy nerovnosti, chudoba, neformální ekonomika a nedostatky, pokud jde o demokracii, pluralismus a dodržování zásad právního státu. Kromě toho narušily hospodářský a sociální vývoj u řady partnerů EPS otřesy v důsledku konfliktů nebo rychlé vnitřní změny.

Jak může EU více přispět k podpoře udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje v partnerských zemích EPS? Jak můžeme posílit hospodářskou, politickou a sociální roli mladší generace? Jak lépe podpořit udržitelnou zaměstnanost? Jak lze tyto cíle lépe provázat s nezbytnými reformami v oblasti boje proti korupci, reformy soudnictví, správy věcí veřejných a bezpečnosti, jež jsou předpokladem pro přímé zahraniční investice?

- EU se snaží podporovat na svých hranicích **stabilitu**. V zájmu účinného plnění stávajících úkolů musí EU využít všech svých nástrojů spolupráce. Činnosti v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) byly dosud prováděny mimo rámec EPS. Úroveň nestability v některých partnerských zemích nejenže narušuje směřování k demokracii, ale také ohrožuje právní stát, porušuje lidská práva a má závažný dopad na EU v podobě např. nelegálních migračních toků a bezpečnostních hrozeb.

*Jak by měla evropská politika sousedství řešit **konflikty a krize v sousedních zemích**? Měly by být činnosti v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) lépe integrovány v rámci EPS? Měla by hrát větší roli při rozvíjení opatření na budování důvěry a při činnostech po konfliktu, jakož i při souvisejících činnostech v rámci budování institucí a státu?*

Měla by se EPS intenzivněji zaměřit na spolupráci s partnery v oblasti předcházení radikalizaci a boje proti terorismu a organizovanému zločinu?

Mělo by se v rámci EPS věnovat více pozornosti reformě bezpečnostního sektoru?

- EPS zahrnuje jasný cíl – podporovat **regionální spolupráci**. EU takovou spolupráci společně s partnery provozovala prostřednictvím Unie pro Středomoří na jihu a Východního partnerství na východě.

Dokáže vícestranný rozměr přinést další přidanou hodnotu? Jsou tyto formáty vhodné pro daný účel? Jak posílit jejich efektivnost? Můžeme efektivněji využívat jiné, pružnější rámce? Můžeme lépe spolupracovat s dalšími regionálními aktéry (Rada Evropy, OBSE, Liga arabských států, Organizace islámské spolupráce, Africká unie)?

- EPS v rozsáhlé míře spolupracuje s vládami, ale snaží se také zapojovat **občanskou společnost**, včetně posilování její monitorovací funkce, zejména v zemích, v nichž má občanská společnost úplnou či převážnou svobodu působit.

Jak by měly evropské politiky sousedství dále rozvíjet vztahy s občanskou společností v nejšířším smyslu? Lze udělat více pro to, aby se propojily různé skupiny obyvatelstva partnerských zemí?

Co lze ještě udělat v zájmu podpory vazeb mezi podnikatelskými komunitami? Se sociálními partnery a mezi nimi (odborníky a organizace zaměstnavatelů) a na podporu sociálního dialogu? Co lze učinit na podporu vazeb mezi vědeckými komunitami, univerzitami, místními orgány, ženami, mladými lidmi, médii?

- EPS usiluje o skutečné partnerství se sousedními zeměmi EU, a takové partnerství musí zohlednit a přijmout rozmanitost.

Co více může EPS udělat pro podporu náboženského dialogu, úcty ke kulturní rozmanitosti a boj proti předsudkům? Měla by mít EPS za konkrétnější cíl zvyšování vzájemného porozumění mezi kulturami a jak by se měl tento cíl naplňovat? Jak může EPS přispět k řešení problému diskriminace zranitelných skupin?

III. Na cestě k partnerství s jasnějším zaměřením a k individualizovanější spolupráci

Zkušenosti a prvotní připomínky několika členských států EU a partnerských zemí EPS tohoto přezkumu upozorňují na čtyři prioritní oblasti, které vyžadují další konzultace a reflexe:

- **Diferenciace**
- **Vymezení zájmů**
- **Pružnost**
- **Odpovědnost a viditelnost**

1. Problémy spojené s diferenciací

Někteří partneři na východě přistupují k prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu a očekávají co nejužší vztahy s EU. Ačkoli se možný rozsah vztahů v těchto případech ještě zdaleka nevyčerpá, očekávají, že bude stanoven další horizont přesahující jejich dohody o přidružení / prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu.

Na jihu se stále více prohlubují rozdíly v ambicích partnerských zemí a nestabilita v důsledku ozbrojeného konfliktu. Události v arabském světě v roce 2011 a v následujících letech tento region podstatně změnil. V případě některých jižních partnerů to vedlo k pozitivní politické změně; jiné země procházejí složitým přechodem a jsou i nadále citelně vystaveny dopadům syrské krize nebo se nemohou vymanit z vleklých konfliktů.

Měla by EU postupně zkoumat nové formáty vztahů, aby vyšla vstříc očekáváním a aspiracím těch, kteří dohody o přidružení nepovažují za závěrečnou fázi politického přidružení a hospodářské integrace?

Jak by měla EU pokročit na cestě dlouhodobého cíle stanoveného na summitu Východního partnerství ve Vilniusu v roce 2013, tedy dosáhnout širšího společného prostoru hospodářské prosperity založeného na pravidlech WTO a svrchovaných rozhodnutích v rámci Evropy i mimo ni?

Existuje v rámci EPS prostor pro určitý druh „proměnné geometrie“, s různými druhy vztahů pro partnery, kteří si zvolí rozdílné úrovně spolupráce?

2. Vymezení zájmů

Naši spolupráce s partnery v rámci EPS, jak je uvedeno v akčních plánech, je v současné době velmi široká. Zkušenosti naznačují, že EPS bude nejučinnější v případech, kdy bude EU a její partner opravdu sdílet společný program. Přezkum musí vyjasnit, jaké jsou zájmy EU a každého z partnerů a jaké jsou oblasti nejsilnějšího společného zájmu. To pomůže v budoucnosti posílit partnerství mezi EU a jejími sousedními zeměmi.

Na základě našich dosavadních neformálních konzultací dospělo naše první vyhodnocení k závěru, že EU a naši partneři mají nejsilnější společné zájmy v těchto oblastech:

- Prioritou pro naše sousedy a v zájmu samotné EU je podpora **obchodního** a inkluzivního a udržitelného **hospodářského** rozvoje a posílení pracovních příležitostí, a to v oblastech počínaje venkovskými zdroji obživy až po výzkum a digitální trhy.
- Obě strany mají také silný zájem na zlepšení **konektivity**, a to zejména v oblasti udržitelné dopravy a energetiky. Existuje také společný zájem na zvyšování energetické bezpečnosti a účinnosti.
- V současné době existuje řada konfliktů, které mají dopad na sousedský region. Předpokladem pro spolupráci v zájmu dosažení větší prosperity je stabilita. EU a její členské státy musejí více spolupracovat s našimi partnery při řešení bezpečnostních hrozeb, které vznikají jak ze situací konfliktů, tak v důsledku organizovaného zločinu a terorismu, a rozvíjet naši schopnost krize a katastrofy lépe společně zvládat.
- Naši partneři čelí úkolům týkajícím se **správy**. Zajištění právního státu, lidských práv a demokracie je prvořadé a klíčové z hlediska jejich vlastních občanů. Posílením právní jistoty se rovněž přispěje k řešení otázek, které jsou důležité pro domácí a zahraniční investory, jako je boj proti korupci a podvodům a posílení správy veřejných financí, včetně veřejné vnitřní kontroly na základě mezinárodních norem.
- Klíčovou oblastí spolupráce je pro EU a naše partnery **migrace a mobilita**. Posílení mobility, především za účelem vzdělávání, vědy, kultury a odborné přípravy, jakož i mobility profesní, má pozitivní vliv na hospodářství i společnost. Společný úkol představuje boj proti pašování lidí a nelegální migraci.
- **Dalšími společnými úkoly** s přeshraničním dopadem je zdravotní bezpečnost, ohrožení životní prostředí a změna klimatu.
- Důležitou úlohu při rozvíjení společné vize pro budoucnost může sehrát větší zapojení **mladých lidí** prostřednictvím vzdělávacích výměn a dalších sítí. EU bude nadále podporovat zvyšování příležitostí pro **ženy**.

Tato revize představuje příležitost zajistit mezi EU a našimi partnery pevné porozumění v oblastech nejsilnějšího společného zájmu. Tím bude položen základ pro budoucí silnější partnerství.

V tomto ohledu bychom navrhovali zaměřit konzultace na tyto otázky:

- *Souhlasíte s navrhovanými oblastmi zájmu? Pokud ne, jaké alternativní nebo doplňující priority byste navrhli?*

- *Které priority mají partneři, pokud jde o vztahy s EU? Které odvětví nebo oblast politiky by rádi dále rozvíjeli? Které oblasti jsou pro partnery méně zajímavé?*
- *Disponuje v současné době EPS vhodnými nástroji ke splnění priorit, o nichž se domníváte, že by měly být předmětem zájmu? Jaký přínos by měly odvětvové dialogy?*
- *Pokud ne, jaké nové nástroje by mohly být užitečné k prohloubení spolupráce v těchto odvětvích?*
- *Jak může EU lépe podpořit důraz na omezený počet klíčových odvětví v případě partnerů, kteří toto upřednostňují ?*

3. Flexibilita – k zajištění flexibilnější sady nástrojů

V posledních deseti letech EU vytvořila a rozšířila nástroje EPS. V současné době vycházejí z těchto klíčových prvků:

- Vztahy mezi EU a většinou partnerských zemí EPS jsou strukturovány v právním rámci, který zajišťují dohody o přidružení nebo dohody o partnerství a spolupráci.
- Akční plány nebo programy přidružení byly do dnešního dne dohodnuty se 12 partnerskými zeměmi v rámci EPS; pro každou z těchto zemí existuje výroční zpráva o provádění priorit akčního plánu.
 - Kromě výročních zpráv o pokroku zahrnuje každoroční balíček zpráv o EPS také jedno strategické sdělení a dvě zprávy o provádění priorit regionální spolupráce, jednu týkající se partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižními partnery a druhou týkající se Východního partnerství.
- EU pořádá pravidelné dvoustranné rozhovory s většinou partnerských zemí EPS v různých formátech. Patří sem formální výměny podle dohody o přidružení nebo dohody o partnerství a spolupráci (Rady přidružení/ Rady pro spolupráci, Výbory pro přidružení / spolupráci, odvětvové podvýbory). Existuje také řada dalších platform, jako je dialog o lidských právech a další dialogy v rámci specifických odvětví.
- Partnerským zemím EPS již byla poskytnuta významná cílená finanční podpora. Dalších 15 miliard EUR se plánuje pro období 2014–2020. Na rok 2017 se plánuje přezkum v polovině období, který představuje významnou příležitost upravit přidělování a používání finančních prostředků z Evropského nástroje sousedství s ohledem na výsledky tohoto přezkumu a zajistit, aby byla EU schopna pružněji reagovat prostřednictvím finanční spolupráce na rychle se měnící vývoj v tomto regionu.
- *Jak zefektivnit akční plány pro jednotlivé země, aby lépe vyhovovaly jejich individuálním potřebám a prioritám?*
- *Je zapotřebí podávání výročních zpráv u zemí, které si nezvolí pokračovat v užší politické a hospodářské integraci?*
- *Jak by měla EU strukturovat vztahy se zeměmi, které v současnosti nemají akční plány?*
- *Jak může EU upravit zásadu „více za více“ pro situaci, kdy si někteří partneři nezvolí užší integraci, v zájmu podpory dodržování základních hodnot a dalších klíčových reforem?*
- *Jak posuzovat dosažený pokrok na základě společně dohodnutých reformních cílů, je-li partnerská země vystavena značnému vnějšímu tlaku, například ozbrojenému konfliktu nebo tokům uprchlíků?*
- *Jak se může EU účinněji zapojit v partnerských zemích zasažených konfliktem a pružněji reagovat na tamní vývoj?*

- *Jaké nástroje by EU měla mít, aby mohla účinněji reagovat na rychle se měnící vývoj v sousedních zemích?*
- *Je výběr odvětví a postupů pro poskytování finanční podpory EU vhodný? Jak by mohl být posílen její dopad a viditelnost?*

4. Odpovědnost a viditelnost

Jednou z nejčastěji zaznívajících kritik EPS je, že chybí pocit odpovědnosti u partnerů a napříč jejich společnostmi a že široká veřejnost má slabé povědomí o cílech a dopadu politiky. Je zřejmé, že je zapotřebí vynaložit značné úsilí v souvislosti s přezkumem EPS s cílem zlepšit odpovědnost za tuto politiku ze strany partnerských zemí a šíření jejich cílů a výsledků jak v EU, tak v partnerských zemích.

Co partneři hledají v EPS? Jak může EPS nejlépe zohlednit jejich zájmy a očekávání?

Lze rozvinout pracovní postupy, které budou partnery považovány za ohleduplnější a budou vykazovat rozměr rovnocenného partnerství? Jak by se to mělo odrazit v každoročním podávání zpráv?

Lze dosáhnout toho, že budou struktury EPS vytvářené více na bázi spolupráce, aby se zdůraznily volby partnerů a umožnila se účast všem aktérům občanské společnosti v partnerských zemích?

Může EPS přinést výhody v kratší časové lhůtě, aby význam této politiky snáz pochopila veřejnost? Co by to vyžadovalo od EU? A od příslušné partnerské země?

Jak lze finanční podporu EU přetvořit tak, aby její dynamika byla spíše investiční spíše nežli dárcovská a aby aktivní role partnerské země byla jasnější?

Jak účinněji zapojit členské státy EU do přípravy a provádění politiky, a to i činností týkajících se zahraniční a bezpečnostní politiky? Jak činnosti v členských státech EU lépe zkoordinovat s EPS?

Tato fáze veřejných konzultací bude zásadní pro zvýšení odpovědnosti a vytvoření podmínek pro účinnější komunikaci v rámci budoucí EPS.

IV. Další kroky

Účelem tohoto dokumentu je vytvořit rámec pro politickou rozpravu týkající se budoucího směřování EPS. Cílem je co nejširší konzultace s partnery ze sousedních zemí i se zúčastněnými stranami v celé EU. Povedeme konzultace s členskými státy a partnery, ale také s širokou řadou aktérů z parlamentů, včetně Evropského parlamentu, občanské společnosti a skupin odborníků, z okruhu sociálních partnerů a z podnikatelské a akademické sféry. Budeme spolupracovat s klíčovými mezinárodními organizacemi působícími v sousedních oblastech, zejména s Radou Evropy, OBSE, jakož i s nejvýznamnějšími mezinárodními finančními institucemi. Členové veřejnosti, kteří budou mít zájem, dostanou rovněž příležitost předložit písemné příspěvky. Konzultace týkající se tohoto dokumentu bude podle plánů probíhat do konce června.